

REGLEMENT INTERDISCIPLINAIRE
KLACHTEN- EN BEMIDDELINGSCOMMISSIE
18 februari 2013

Preambule

In 1995 is, de Wet Klachtrecht Cliënten Zorgsector (Wkcz) ingesteld.

Deze wet verplicht, op grond van Artikel 2,¹ elke zorgaanbieder, zowel instelling als zelfstandig beroepsbeoefenaar, een regeling te treffen voor de behandeling van klachten over een gedraging van hem of voor hem werkzame personen jegens een cliënt.

De in de sector beroepsverenigingen NVAZ (Nederlandse Vereniging van Antroposofische Zorgaanbieders) vertegenwoordigde verenigingen van beroepsbeoefenaren in het veld van de antroposofische gezondheidszorg achtten het zinvol om gezamenlijk een regeling te treffen. Hiertoe hebben zij besloten ten behoeve van de leden van de beroepsverenigingen en cliënten, een interdisciplinair samengestelde commissie in te stellen voor behandeling van klachten van cliënten.

Naast de wettelijk verplichte klachtbehandeling is aan de commissie ook uitdrukkelijk de bevoegdheid gegeven via bemiddeling de klacht af te handelen. Op deze wijze wordt aan de cliënt voor de afhandeling van zijn klacht de mogelijkheid geboden te kiezen voor bemiddeling tussen hem en zijn zorgaanbieder als alternatief voor (verdere) behandeling van zijn klacht.

Het is van belang een klacht in een zo vroeg mogelijk stadium op te lossen; daarbij kunnen drie fasen worden onderscheiden:

- a. De klager deelt de zorgverlener mee dat hij een probleem heeft met zijn zorgverlening. De zorgverlener gaat daarover in gesprek met zijn cliënt. Indien echter het probleem daardoor niet opgelost wordt, kan klager zich tot de secretaris van de Interdisciplinaire Klachten- en Bemiddelingscommissie wenden.
- b. Bemiddeling. Indien klager en aangeklaagde dat willen, schakelt de secretaris in overleg met de commissie een bemiddelaar in. De bemiddelaar helpt betrokkenen een bevredigende oplossing voor het probleem te vinden. Er bestaat de mogelijkheid dat twee leden de rol van bemiddelaar op zich nemen.
- c. Indien bemiddeling niet gewenst wordt of mislukt, kan klager de klacht laten voorleggen aan een klachtcommissie. De klacht wordt dan behandeld volgens de regels in dit reglement.

Visie: Recht doen aan elkaar.

Naast de eerste laag, waarin het recht is neergeslagen in wet- en regelgeving en jurisprudentie, kan in het recht een tweede laag worden onderscheiden: de laag van het rechtsgevoel dat zich in het gesprek tussen mensen – in de ontmoeting tussen klager, aangeklaagde en commissieleden – kan ontwikkelen.

¹ Wkcz - 2013

² Wkcz, 2013, art. 1 lid 1b

³ Wkcz 2013, art.2 lid 3

REGLEMENT INTERDISCIPLINAIRE
KLACHTEN- EN BEMIDDELINGSCOMMISSIE
18 februari 2013

De laag van de wetten en jurisprudentie kan goed gebruikt en misbruikt worden. In de tweede laag ontmoeten mensen elkaar en kan rechtsgevoel ontstaan. Je kunt zeggen dat de wet in die laag door de mens tot recht wordt, door de mens tot leven gewekt wordt.

Het gaat er om waardebetrokken te leren handelen. Hierbij is het vaak zoeken naar evenwicht tussen het belang dat je dienen wilt (misschien de waarden) en wat je zelf aankunt/eigen belang.

Het Reglement voor de commissie, zoals dat is opgesteld en ondertekend door alle betrokken partijen of hun voorgangers middels een convenant op 5 maart 1997, is aangepast, herschreven en ondertekend door alle betrokken partijen in 2001 en opnieuw in 2007 en 2013. Voor de leesbaarheid is in de tekst de “hij”-vorm gebruikt. Waar “hij” staat kan uiteraard ook “zij” gelezen worden.

Definities

In dit reglement wordt verstaan onder:

aangeklaagde:

de zorgaanbieder over wie de klager een probleem ter kennis heeft gebracht van de commissie met het verzoek tot bemiddeling of behandeling van de klacht.

Antroposana:

de landelijke patiëntenvereniging voor antroposofische gezondheidszorg.

bemiddelaar:

een persoon die competent en beschikbaar is om bij een probleem te bemiddelen.

bemiddelingsverzoek:

een verzoek van de klager om bemiddeling bij een door de klager ervaren probleem bij de zorgaanbieder

cliënt:

een ieder met wie de zorgaanbieder een professionele relatie onderhoudt, dan wel heeft onderhouden²

commissie:

Interdisciplinaire Klachten- en Bemiddelingscommissie

NVAZ:

Nederlandse Vereniging van Antroposofische Zorgaanbieders

gedraging:

een handelen, een nalaten of een besluit dat gevolgen heeft voor een cliënt

² Wkcz, 2013, art. 1 lid 1b

REGLEMENT INTERDISCIPLINAIRE
KLACHTEN- EN BEMIDDELINGSCOMMISSIE
18 februari 2013

klacht:

een schriftelijke uiting van onvrede over een gedraging van de zorgaanbieder

klachtcommissie:

de commissie ³ die een klacht behandelt overeenkomstig het bepaalde in dit reglement

klager:

degene die zich tot de commissie wendt met een melding van of een verzoek tot bemiddeling bij of behandeling van een klacht

Sectorberaad:

Het sectorberaad beroepsverenigingen NVAZ, waarbinnen de volgende beroepsverenigingen samenwerken:

- Beroepsvereniging van Psychosociaal Hulpverleners vanuit de Antroposofie
- Nederlandse Vereniging van Antroposofische Artsen
- Nederlandse Vereniging van Diëtisten werkzaam vanuit de Antroposofie
- Nederlandse Vereniging voor Euritmietherapie
- Nederlandse Vereniging van Antroposofische Fysiotherapeuten
- Nederlandse Vereniging t.b.v. Antroposofische Psychotherapie
- V&VN: Verpleegkundigen en Verzorgenden Nederland, onderafdeling antroposofische zorg
- Nederlandse Vereniging voor Kunstzinnige Therapieën op Antroposofische grondslag (beeldend, spraak en muziek)
- Nederlandse Vereniging voor Chirofonetiektherapie op Antroposofische Grondslag

reglement:

het reglement voor de bemiddeling bij en behandeling van klachten door de Interdisciplinaire Klachten- en Bemiddelingscommissie

secretaris :

de persoon die ambtelijke ondersteuning verzorgt van de werkzaamheden van de commissie

1. Instelling en doelstelling van de Commissie

1.1.

Instelling. Door de in het sectorberaad samenwerkende beroepsverenigingen is een Interdisciplinaire Klachten- en Bemiddelingscommissie ingesteld. De interdisciplinaire Klachten- en Bemiddelingscommissie, hierna te noemen: de 'commissie', staat ten

³ Wkcz 2013, art.2 lid 3

REGLEMENT INTERDISCIPLINAIRE
KLACHTEN- EN BEMIDDELINGSCOMMISSIE
18 februari 2013

dienste van cliënten en hun zorgaanbieders, leden van in het sectorberaad samenwerkende beroepsverenigingen.

1.2.

Hoofddoelstelling. De commissie draagt, met inachtneming van het bepaalde in de Wet Klachtrecht Cliënten Zorgsector⁴ zorg voor een adequate behandeling van door een klager ingediende problemen met zijn zorgaanbieder.

Deze behandeling beoogt:

- a. het recht doen aan de individuele klager, diens klacht en aan de aangeklaagde
- b. het creëren van de mogelijkheid van herstel van de relatie, gebaseerd op onderling vertrouwen tussen en gelijkwaardigheid van klager en aangeklaagde.

1.3

Nevendoelstelling: het verlenen van medewerking bij het oplossen van conflicten, die het medisch/therapeutisch/verpleegkundig handelen of de daarmee samenhangende communicatie en organisatie betreffen, tussen leden van de diverse beroepsverenigingen onderling en tussen leden van de diverse beroepsverenigingen en derden.

1.4

Door het voorgaande wordt tevens beoogd een bijdrage te geven aan het bewaken van de kwaliteit van het antroposofisch medisch/therapeutisch/verpleegkundig handelen, zowel van de individuele beroepsbeoefenaar, als wat betreft de samenwerking tussen de diverse beroepsbeoefenaren en het voorkomen dat de antroposofische gezondheidszorg in diskrediet gebracht wordt.

2. Samenstelling en werkwijze van de commissie.

2.1

De commissie bestaat uit minimaal drie leden:

- a. voorzitter en, zo mogelijk, een vicevoorzitter
- b. leden, inhoudelijk deskundigen, voorgedragen uit de verschillende in het sectorberaad samenwerkende beroepsverenigingen
- c. leden, ervaringsdeskundigen, als cliënt voorgedragen door Antroposana.

2.2

De leden hebben zitting in de commissie op grond van hun deskundigheid en op persoonlijke titel, zonder last of ruggespraak.

2.3

De voorzitter wordt benoemd door het sectorberaad, na instemming van Antroposana en de overige leden van het sectorberaad. De voorzitter is onafhankelijk en geen lid van een van de beroepsverenigingen.

⁴ Wkcz 2013, Art 2

REGLEMENT INTERDISCIPLINAIRE
KLACHTEN- EN BEMIDDELINGSCOMMISSIE
18 februari 2013

Het sectorberaad benoemt op dezelfde manier een vicevoorzitter.

Op voordracht van elk van de in het sectorberaad samenwerkende beroepsverenigingen benoemt het sectorberaad twee leden.

Op voordracht van Antroposana worden door het sectorberaad twee leden benoemd die ervaringsdeskundigheid hebben als cliënt.

In overleg met de voorzitter en het sectorberaad wordt een secretaris toegevoegd aan de commissie door de NVAZ. De secretaris verzorgt de ambtelijke ondersteuning van de werkzaamheden van de commissie.

2.4

De voorzitter en de leden van de commissie worden voor drie jaar benoemd en zijn tweemaal terstond herbenoembaar.

2.5

Beëindiging van het lidmaatschap van de commissie vindt plaats door:

- opzegging door het lid zelf
- verloop van een driejaarlijkse periode, indien niet herbenoemd.
- door overlijden

2.6

Besluitvorming in de commissie vindt plaats op basis van consensusvorming. Indien dit onmogelijk blijkt, bij meerderheid van stemmen, en in het geval dat de stemmen staken beslist de voorzitter.

2.7

De leden van de commissie kunnen niet persoonlijk aansprakelijk gesteld worden voor uitspraken en handelsewijze van de commissie en de klachtcommissies.

2.8

De commissie neemt geen schadeclaims in behandeling en doet geen uitspraak over financiële aansprakelijkheid.

3. Klagers en aangeklaagden

3.1

Klagers kunnen zijn:

- a. cliënten van leden van een in het sectorberaad samenwerkende beroepsvereniging, hun wettelijk vertegenwoordiger, een door de cliënt schriftelijk gemachtigde of nabestaanden van overleden cliënten;

REGLEMENT INTERDISCIPLINAIRE
KLACHTEN- EN BEMIDDELINGSCOMMISSIE
18 februari 2013

- b. naasten van de cliënt over gedragingen van de zorgaanbieder jegens henzelf indien zij een bijzondere positie ten opzichte van klager hebben.⁵

3.2

Aangeklaagden kunnen zijn:

- a. zorgaanbieders,
- b. samenwerkingsverbanden van zorgaanbieders die lid zijn van één van de in het sectorberaad samenwerkende beroepsverenigingen.

4. Melding van een klacht

4.1

De klager dient zijn probleem in bij de secretaris van de commissie.

De klager heeft de mogelijkheid om een gedraging alleen te melden zonder verzoek tot behandeling. De secretaris deelt aan de aangeklaagde mee dat een melding is binnengekomen

4.2

De secretaris vraagt de klager zich bij voorkeur eerst zelf tot de zorgverlener te wenden om te trachten samen tot een oplossing te komen. Wanneer de klager hiertoe niet bereid is of niet zelf met de zorgverlener tot een bevredigende oplossing komt, kan hij vragen om hulp van de commissie en een verzoek doen om te bemiddelen of de klacht te behandelen.

4.3

Wanneer de melding daar aanleiding toe geeft, kan de secretaris in overeenstemming met de voorzitter, besluiten zelf in deze een onderzoek in te stellen. De secretaris neemt in dat geval contact op met de klager en overlegt met hem of hij bereid is medewerking te verlenen aan dit onderzoek en een bemiddelingsverzoek of een klacht wil indienen. Zo niet, dan sluit hij het dossier af.

4.4

De secretaris neemt in het jaarverslag aantal en aard van de binnengekomen meldingen op.

5. Indienen van een klacht.

5.1.

Een klacht wordt schriftelijk, met redenen omkleed, bij de secretaris ingediend.

5.2

De secretaris stuurt een afschrift van de klacht naar de aangeklaagde en zorgt ervoor dat partijen in de verdere procedure gelijkelijk geïnformeerd worden.

⁵ Wkcz art.2 lid 4 blz. 1010

REGLEMENT INTERDISCIPLINAIRE
KLACHTEN- EN BEMIDDELINGSCOMMISSIE
18 februari 2013

6. Bemiddeling.

6.1

Indien de klager bij zijn klacht een bemiddelingsverzoek indient krijgen klager en aangeklaagde binnen twee weken een ontvangstbevestiging van de secretaris met informatie over de procedure.

6.2

Indien klager bemiddeling wil, vraagt de secretaris aan aangeklaagde om binnen twee weken schriftelijk te reageren of deze op het verzoek om bemiddeling in wil gaan.

6.3

De commissie kan bij een verzoek om bemiddeling gebruik maken van een groep onafhankelijke bemiddelaars die daartoe is samengesteld uit leden van beroepsverenigingen die bij de sector beroepsverenigingen aangesloten zijn. Ook leden van de commissie die niet bij de klacht betrokken zijn, kunnen als bemiddelaar optreden. Er bestaat de mogelijkheid dat twee personen de rol van bemiddelaar op zich nemen.

6.4

De secretaris, dan wel de voorzitter, vraagt aan een bemiddelaar om contact op te nemen met klager en aangeklaagde en doet daarvan mededeling aan betrokkenen.

6.5

De bemiddelaar organiseert een bemiddelend gesprek onder zijn leiding tussen klager en aangeklaagde.

6.6

Indien de bemiddeling slaagt doet de bemiddelaar daarvan mededeling aan de secretaris die daarna het dossier afsluit. De bemiddeling wordt geanonimiseerd in het jaarverslag opgenomen.

6.7

Indien de bemiddeling niet het gewenste resultaat oplevert, kan de klager de commissie vragen zijn klacht als klacht in behandeling te nemen en daarover een oordeel uit te spreken.

6.8 Nevendoelstelling (zie art. 1.3):

Bij een probleem dat het medisch/therapeutisch/verpleegkundig handelen of de daarmee samenhangende communicatie en organisatie betreft, tussen leden van de diverse beroepsverenigingen onderling of tussen leden van de diverse beroepsverenigingen en derden, kan bemiddeling bij de IKBC gevraagd worden.

REGLEMENT INTERDISCIPLINAIRE
KLACHTEN- EN BEMIDDELINGSCOMMISSIE
18 februari 2013

Een dergelijke vraag komt echter niet in aanmerking voor behandeling als klacht door deze klachtcommissie.

Indien blijkt dat het probleem niet eenvoudig is op te lossen, sluit de secretaris het dossier.

7. Samenstelling van de klachtcommissie

7.1

De klacht wordt behandeld door een klachtcommissie bestaande uit een voorzitter en twee leden van de commissie; de commissie wordt bijgestaan door de secretaris.

7.2

De voorzitter is verantwoordelijk voor de samenstelling van de klachtcommissie.

7.3

Bij de samenstelling van de klachtcommissie wordt ervoor gezorgd dat zowel inhoudelijk therapeutische deskundigheid als ervaringsdeskundigheid als cliënt, in de klachtcommissie aanwezig zijn.

7.4

Leden van de klachtcommissie mogen geen direct persoonlijk belang hebben bij de door hen te behandelen klachten.⁶

7.5

De bemiddelaar in de klacht maakt geen deel uit van de klachtcommissie.

7.6

Klager en aangeklaagde worden binnen vier weken, maar in elk geval voorafgaand aan de feitelijke klachtbehandeling, geïnformeerd over de samenstelling van de klachtcommissie.

Zowel klager als aangeklaagde kan binnen één week gemotiveerd bezwaar maken tegen deelname aan de klachtcommissie door bepaalde leden. De voorzitter beslist over het bezwaar.

7.7

De klachtcommissie is bevoegd aan een ieder ten behoeve van de beoordeling van de klacht relevante gegevens te vragen. Het medisch dossier van klager wordt niet ingezien zonder voorafgaande toestemming van klager.

⁶ Wkcz 2013, Art. 2 lid 4

REGLEMENT INTERDISCIPLINAIRE
KLACHTEN- EN BEMIDDELINGSCOMMISSIE
18 februari 2013

8. Behandeling van de klacht

8.1

De klacht dient binnen twee jaar na de gedraging te zijn ingediend. Op gronden van billijkheid kan de voorzitter anders beslissen. Als de voorzitter besluit niet tot behandeling van een klacht buiten de termijn over te gaan, zal hij dit schriftelijk en met redenen omkleed melden aan de klager

8.2

De klacht dient tenminste te bevatten:

- a. naam en adres van de klager;
- b. naam en adres van de aangeklaagde;
- c. een duidelijke omschrijving van de klacht en de gronden waarop deze berust;
- d. de dagtekening.

8.3

Binnen twee weken na mededeling van de klager dat hij behandeling van de klacht wenst, bevestigt de secretaris deze aan het adres van klager. De secretaris geeft klager de gelegenheid om eventuele onduidelijkheden of lacunes in de klacht aan te vullen of op te helderen. Indien een klacht naar het oordeel van de klachtcommissie onvoldoende informatie bevat, stelt zij de klager in de gelegenheid alsnog binnen twee weken aanvullende informatie te verschaffen. Mocht de klacht ook dan nog niet voldoen aan de gestelde eisen, dan kan de klacht niet ontvankelijk worden verklaard.

De secretaris stuurt een kopie van de klacht naar betreffende aangeklaagde en vraagt hem om binnen vier weken een schriftelijke reactie te geven.

8.4

De klachtcommissie zorgt ervoor dat beide partijen gelijkelijk geïnformeerd worden en kunnen beschikken over dezelfde processtukken.

9. Vereenvoudigde behandeling.

Totdat klager en aangeklaagde zijn uitgenodigd om op een zitting te verschijnen, kan de klachtcommissie het onderzoek naar de klacht sluiten en terstond uitspraak doen indien voortzetting van het onderzoek niet nodig is, omdat de commissie onbevoegd is, de klacht niet-ontvankelijk is of de klacht kennelijk ongegrond is.

10. Hoorzitting.

10.1

De voorzitter bepaalt plaats en tijdstip van de zitting waarin klager en aangeklaagde in de gelegenheid worden gesteld te worden gehoord.

10.2

REGLEMENT INTERDISCIPLINAIRE
KLACHTEN- EN BEMIDDELINGSCOMMISSIE
18 februari 2013

Klager en aangeklaagde worden in elkaars aanwezigheid gehoord. Uitzondering hierop vormt een verzoek van klager of aangeklaagde om apart gehoord te worden. De klachtcommissie bepaalt in overleg wat geraden is.

10.3

De klachtcommissie kan andere personen die direct bij de ingediende klacht zijn betrokken, om informatie vragen dan wel oproepen en horen.

10.4

Tijdens de hoorzitting kan de klachtcommissie, indien gewenst, tussen de partijen bemiddelen.

10.5

Klager en aangeklaagde hebben het recht zich tijdens de procedure te laten bijstaan.

10.6

De klachtenprocedure is kosteloos. Dit geldt niet ten aanzien van de eventuele kosten die het inroepen van een adviseur of advocaat met zich meebrengt. Deze kosten worden gedragen door degene die zich laat bijstaan.

11. Uitspraak over de klacht.

11.1

De klachtcommissie komt zo spoedig mogelijk maar uiterlijk binnen zes maanden na indiening van de klacht, tot een uitspraak.

11.2

De klachtcommissie motiveert haar uitspraak schriftelijk en zendt deze aangetekend aan beide partijen toe al dan niet vergezeld van aanbevelingen aan de aangeklaagde.

11.3

Aangeklaagde bericht binnen een maand na ontvangst van de in art.11 lid 2 bedoelde aanbevelingen schriftelijk aan klager en de klachtcommissie of hij naar aanleiding van het oordeel van de klachtcommissie maatregelen zal nemen en zo ja welke.

11.4

Het oordeel van de klachtcommissie wordt geanonimiseerd toegezonden aan de besturen van de aangesloten beroepsverenigingen, die zorgdragen voor kennisgeving aan hun leden. De commissie kan in bepaalde gevallen ter wille van de privacy van de cliënt adviseren om alleen een samenvatting te publiceren.

11.5

Tegen de beslissing van de klachtcommissie staat geen beroep open.

REGLEMENT INTERDISCIPLINAIRE
KLACHTEN- EN BEMIDDELINGSCOMMISSIE
18 februari 2013

12. Ernstige situatie.⁷

12.1

Indien een klacht zich richt op een ernstige situatie met een structureel karakter, stelt de klachtcommissie de zorgaanbieder daarvan in kennis en vraagt hem binnen een maand te laten weten welke maatregelen ter zake zijn getroffen.

12.2

Indien niet tijdig dan wel onvoldoende maatregelen zijn getroffen zoals genoemd in artikel 12.1, zal de klachtcommissie de klacht aan de bevoegde autoriteit melden.

12.3

De procedure met betrekking tot een ernstige situatie, heeft geen schorsende werking op behandeling van de klacht.

13. Termijnen

De voorzitter is bevoegd een verlenging van de in en krachtens dit reglement bepaalde termijnen toe te staan als daarvoor dringende redenen zijn. Een besluit tot verlenging van een termijn wordt schriftelijk aan de partijen meegedeeld.

14. Procedurele incidenten

Bij procedurele incidenten waarin dit reglement niet voorziet, beslist de voorzitter c.q. de klachtcommissie over de te volgen procedure.

15. Geheimhouding

Ieder die betrokken is bij de uitvoering van dit reglement en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijk karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, is verplicht hiervan geheimhouding te bewaren, ook nadat het lidmaatschap van de klachtcommissie is beëindigd.

16. Verslagen

16.1

De commissie maakt jaarlijks een openbaar jaarverslag conform de wettelijke bepalingen. De commissie stuurt dit verslag aan de besturen van de beroepsverenigingen, Antroposana en voor 1 juni van het daaropvolgende kalenderjaar aan de in de wet genoemde autoriteiten (Inspectie, de Minister, en de (regionale) patiënten organisatie.⁸)

⁷ artikel 2a Wkcz

⁸ art. 2 lid 7, 8 en 9 Wkcz en overige wettelijke bepalingen.

REGLEMENT INTERDISCIPLINAIRE
KLACHTEN- EN BEMIDDELINGSCOMMISSIE
18 februari 2013

16.2

Alle stukken betreffende de klachten, bemiddelingen en meldingen worden gedurende uiterlijk tien jaar gearhiveerd. Na tien jaar worden de dossiers vernietigd.

17 Wijziging van het reglement

Wijzigingen in het reglement worden na afstemming met Antroposana met meerderheid van stemmen door de leden van de sector beroepsverenigingen in hun vergadering goedgekeurd en vastgesteld.

Vastgesteld 18 februari 2013

Met instemming Antroposana:

A.W.M.Jansen

A. Reigersman

Het sectorberaad beroepsverenigingen NVAZ, waarbinnen de volgende beroepsverenigingen samenwerken:

- **Beroepsvereniging van Psychosociaal Hulpverleners vanuit de Antroposofie:**
Hanneke Wetzel
- **Nederlandse Vereniging van Antroposofische Artsen:**
Marieke Krans
- **Nederlandse Vereniging van Diëtisten werkzaam vanuit de Antroposofie:**
Rya Ypma
- **Nederlandse Vereniging voor Euritmietherapie:**
Hilda Boersma
- **Nederlandse Vereniging van Antroposofische Fysiotherapeuten:**
Alice van Kuilenburg
- **Nederlandse Vereniging t.b.v. Antroposofische Psychotherapie:**
Els van Beek
- **V&VN: Verpleegkundigen en Verzorgenden Nederland, onderafdeling antroposofische zorg:**
Wim Cornelisse

REGLEMENT INTERDISCIPLINAIRE
KLACHTEN- EN BEMIDDELINGSCOMMISSIE
18 februari 2013

- **Nederlandse Vereniging voor Kunstzinnige Therapieën op Antroposofische grondslag:**
Nurene Armajani
- **Nederlandse Vereniging voor Chirofonetiektherapie op Antroposofische Grondslag:**
Conny Riezebos